

הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים

המלצות וקווים מנחים מההיבט המשפטי להסכם לנשיאת עוברים

בעריכת הסכם לנשיאת עוברים, בין הורים מיועדים למועמדת לאם נושאת, ע"פ חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד הילוד) התשנ"ו - 1996, (להלן – החוק) יש לתת את הדעת לנקודות הבאות:

כללי

1. ההסכם בין ההורים המיועדים למועמדת לאם נושאת קובע את היחסים וההתחייבויות של הצדדים, בכפוף להוראות החוק, תוך שמירת זכויותיה, עצמאותה ופרטיותה של המועמדת לאם נושאת.
2. המונחים והביטויים המופיעים בהסכם יהיו כמשמעותם ע"פ ההגדרות בחוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד הילוד) התשנ"ו - 1996 הוראות ההסכם כפופות בין היתר גם להוראות חוק זכויות החולה - התשנ"ו 1996, חוק הגנת הפרטיות – התשמ"א 1981 וחוק תרומת ביציות התש"ע 2010.
3. **ועדת האישורים תאשר הסכם רק לאחר שינתן יעוץ משפטי נפרד ובלתי תלוי להורים המיועדים ולמועמדת לאם נושאת שבו יוסברו להם הזכויות, ההתחייבויות והסיכונים שהם נוטלים והם יאשרו כי הבינו זאת. ההסבר יינתן בשפה אותם הם דוברים.**
4. יש לציין בהסכם את שמות עורכי הדין המייצגים את הצדדים, מספר רשיון. כתובתם, מס' פקס, מס' טלפון, ודוא"ל.
5. הצדדים יוותרו מראש על זכותם לשמירת סודיות רפואית ולא יסתירו כל מידע אחד כלפי השני בכל הקשור לביצוע ההסכם.
6. יש לציין כי שינוי מקום מגורים/נסיעה לחו"ל ע"י מי מהצדדים ידווח בכתב ע"י כל צד למשנהו.
7. על הצדדים להתחייב לשמור על זכות הילד/ים לפרטיות ולהימנע מפרסום שעלול לגרום לקטין פגיעה או נזק בלתי הפיך.
8. מומלץ לקבוע בהסכם, מנגנון פנייה למגשר או בורר המוסכם על הצדדים, בנושאים רפואיים ובנושאים שאינם רפואיים, במקרה של סכסוך בין הצדדים, הקשור בהסכם.
9. יש לקבוע בהסכם חובת הודעה בין הצדדים על כל שינוי בנסיבות שעשוי להשפיע על התחייבויותיהם ההדדיות (כגון: מחלה, פרידה, גירושין, מוות).
10. יש לציין אם הצדדים התקשרו זה עם זה באמצעות תיווך בשכר ולצרף הסכם התיווך.
11. יש לציין כי הצדדים יעשו את המרב לצורך השלמת 6 ניסיונות החזרה.
12. יש לקבוע הוראות לגבי מהות הקשר בין ההורים המיועדים והאם הנושאת בזמן התהליך ולאחר הלידה ולהגיע להסכמות בפגישת תיאום ציפיות לגבי נוכחות בבדיקות, בלידה וכדומה.
13. על הצדדים להודיע לפקיד הסעד על מקום הלידה ותאריך הלידה המשוער, בתום החודש החמישי להריונה של האם הנושאת.
מיד לאחר הלידה ולא יאוחר מ- 24 שעות לאחריה, יודיעו ההורים המיועדים והאם הנושאת ביחד ו/או לחוד, לפקיד הסעד הראשית לחוק במשרד העבודה והרווחה על לידת הילד/ים. טל' 02-6218550 מייל dority@molsa.gov.il

הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים

המועמדת לאם נושאת

14. המועמדת לאם נושאת **תצהיר בהסכם** כי הציגה בפני הוועדה את כל התיעוד הרלוונטי למצבה הרפואי: פיזי, נפשי וכי למיטב ידיעתה היא בריאה ומתאימה לתהליך, **ללא בעיות משמעותיות בהריונות ולידות קודמות והיא אינה בהריון בעת חתימת ההסכם.**
15. המועמדת לאם נושאת תצהיר כי מסרה להורים המיועדים את כל המידע והפרטים אשר עשויים להיות רלוונטיים לתהליך ואשר עשויים להשפיע על ההורים לבחור בה אם נושאת, וכי היא מבינה ומוכנה לקבל על עצמה את ההתחייבויות המפורטות בהסכם זה כלפי ההורים המיועדים.
16. המועמדת לאם נושאת זכאית לפני החתימה על ההסכם ליעוץ משפטי נפרד ובלתי תלוי באמצעות עו"ד שיבחר על-ידה שישביר לה את ההסכם משמעותו והשלכותיו ושכרו ימומן ע"י ההורים המיועדים. כמו כן יש לציין בהסכם כי בנוסף לתמורה, היא רשאית להתייעץ עם עו"ד במשך התהליך ולקבל החזר בסכום שלא יפחת מ-4000 ש"ח סכום זה יופקד בחשבון הנאמנות.
17. **על המועמדת לאם נושאת לחתום על תצהיר המפרט כי הוסבר לה, ע"י הרופא שנבחר על-ידה ואיתו התייעצה, על מהות התהליך, הקשיים הפיזיים והנפשיים, והסיכונים הרפואיים הכרוכים בנשיאת עוברים – תרומת ביצית, מוות, עקרות, סיבוכים בלידה וכו', והיא הבינה את משמעותם. ההסבר יינתן בשפה אותה היא דוברת.**
18. **המועמדת לאם נושאת זכאית לקבלת יעוץ וטיפול ע"י רופא מטעמה, באשר לכל הליכי ההסכם, במימון ההורים המיועדים במידה ואין הדבר מכוסה ע"י סל הבריאות. עבור הייעוץ יופקד סכום בחשבון הנאמנות.**
19. האם הנושאת אינה מתחייבת שהילד שיוולד יהיה חי ו/או בריא פיזית או מנטלית וללא כל מום או פגם. אין באמור לעיל לפגוע בחובתה לפעול על פי ההנחיות הרפואיות שקיבלה.
20. יש לציין אם לאם הנושאת קיים צו עיכוב יציאה מהארץ. לעניין זה משמעות ככל שמדובר בהליך תרומת ביצית הכרוך בביצוע החזרות ביציות מופרות בחו"ל.
21. **מועמדת לאם נושאת זכאית לקבל ליווי ויעוץ פסיכוסוציאלי לה, לבן זוגה ולילדיה מתחילת התהליך ועד 6 חודשים לאחר מועד הלידה או הפסקת ההיריון, ע"י פסיכולוג או עו"ס שיבחר על ידה. עבור הליווי והיעוץ יופקד, בנוסף לתמורה, סכום של 9,000 ש"ח בחשבון נאמנות. סכום זה מיועד לטיפול ותמיכה באם הנושאת, בבן זוגה ובילדיה ולהכנת האם הנושאת ללידה ולניתוק מהילד על כל המשתמע מכך.**

ההורים המיועדים

22. ההורים המיועדים **יצהירו בהסכם** כי הציגו בפני הוועדה את התיעוד הרלוונטי למצבם הרפואי, פיזי ונפשי, ולמיטב ידיעתם הם מתאימים לתהליך.
- ההורים המיועדים יצהירו כי מסרו לאם הנושאת את כל המידע והפרטים אשר עשויים להיות רלוונטיים לתהליך ואשר עשויים להשפיע על האם הנושאת לבחור בהם כהורים מיועדים וכי הם מבינים ומוכנים לקבל על עצמם את ההתחייבויות המפורטות בהסכם זה כלפי האם הנושאת וכלפי הילד שיוולד כתוצאה מהתהליך ע"פ הסכם זה.
23. מומלץ כי גם ההורים המיועדים יקבלו ליווי פסיכוסוציאלי במשך התהליך.
24. ההורים המיועדים מתחייבים לקבל את הוולד למשמורתם, מיד לאחר הלידה גם אם ייוולד בעל מום או פגם כלשהו.
25. יקבעו הוראות לגבי מעמד הילד במקרה של מות אחד מהם או שניהם תוך כדי התהליך או במקרה של פרידה/גירושין והכל בכפוף להוראות החוק.

הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים

עקרונות ההסכם:

היבט רפואי

26. כל טיפול רפואי בגופה של האם הנושאת (טיפולים, כגון בדיקת מי שפיר, אולטרה סאונד, סיסי שלייה) ייעשה עפ"י הוראות רופא, מרצונה החופשי ולאחר קבלת הסכמתה בכתב. קודם לכל טיפול זכאית האם הנושאת לחוות דעת רפואית נוספת של רופא מטעמה. (סעיף 18 לחוק הסכמים וסעיף 13 בחוק זכויות החולה).
27. יש להגדיר את משך הזמן בו יתבצעו ניסיונות ההפריה (לא יותר מ- 18 חודשים) ואת מספר ניסיונות ההפריה שיעשו (לא יותר מ- 6 ניסיונות).
אין לבצע ניסיונות נוספים ללא פניה מיוחדת לוועדה.
28. יש לקבוע הנחיות לגבי הימנעות מפעילויות מסוכנות ו/או כל פעילות שאסורה עליה עפ"י הוראות הרופא המטפל.
29. מספר העוברים שיוחזרו לאם הנושאת לא יעלה על 2 עוברים. רק במקרים חריגים יוחזרו מספר עוברים אחר ע"פ שיקול דעתו של הרופא.
יש לקבוע בהסכם את מספר העוברים המרבי אותו מוכנה האם הנושאת לשאת.
30. נא ראה חוזר מינהל הרפואה מס' 11/2006 מתאריך 18.6.2006 וחוזר מספר 8/2004 מתאריך 28.4.04. כמו כן יש לקבוע הוראות לעניין הצעדים הרפואיים שינקטו במקרה של הריון מרובה עוברים (דילול עוברים).
31. יש לקבוע הוראה לפיה האם הנושאת מתחייבת כי במהלך טיפולי ההפריה תמנע לחלוטין מקיום יחסי מין מתחילת ווסת אחרונה ועד 21 יום לאחר טיפולי ההפריה. כמו כן תמנע מקיום יחסי מין בלתי מוגנים במשך כל תקופת ההתקשרות.
32. יש לציין היכן יערכו הטיפולים, המעקב אחר ההיריון, הלידה המתוכננת והיכן תאושפו במצב הדורש שמירת הריון תוך התחשבות בזכותה של האם הנושאת לקבל טיפול רפואי במחלקה אחרת תוך תיאום עם ההורים המיועדים ובהסכמתם.
33. אם תעשה בדיקת רקמות יש לציין תוך איזה פרק זמן תעשה ותוך כמה זמן תקבל את התמורה עליה סוכם ולקבוע הוראות בהתאם לתוצאות האפשריות של הבדיקה.
בכל מקרה התשלום יתבצע לא יאוחר משבעה ימים מיום קבלת תוצאות הבדיקה.
34. באם יורה הרופא המטפל כי יש צורך בניתוח קיסרי תהא לאם הנושאת זכות לדרוש חוות דעת רפואית נוספת. במקרים בהם מדובר בסכנת חיים מידית, ההחלטה תהיה על פי שיקול דעתו של הרופא המטפל.
35. הפסקת הריון תבוצע על פי חוק זכויות החולה ובהתאם להוראות חוק העונשין.
עם זאת יובהר כי במקרה של הפסקת הריון שלא מטעמים רפואיים על פי חוק זכויות החולה, יחולו הסעדים שיקבעו על ידי הצדדים להסכם.
36. יש לתת דגש על זכותה של האם הנושאת לפי סעיף 18, פרק ד' לחוק הסכמים.
"אין בהוראות חוק זה או בהסכם לנשיאת עוברים שאושר על פיו כדי לפגוע בדרישה לפי כל דין לעניין הצורך בהסכמה מדעת לטיפול רפואי, או כדי למנוע מאם נושאת לקבל טיפול רפואי או לבצע בה פעולה רפואית לפי רצונה, לרבות הפסקת הריון לפי סימן ב' בפרק י' לחוק העונשין, התשל"ז-1997."

יש לאפשר לאם הנושאת שלא להמשיך את התהליך, מבלי שהדבר יחשב כהפרת הסכם, אם עברה הפסקת הריון לאחר תום הטרימסטר הראשון(שבוע 13).

היבט כספי

37. סכומי התמורה בהסכם ירשמו בספרות ובמילים.
38. בכל מקרה של אשפוז הנובע מהריון ו/או שמירת הריון, ישלמו ההורים המיועדים לאם הנושאת את הוצאותיה המיוחדות, הישירות והעקיפות הקשורות למצב זה. (מטפלת לילדים, עזרה בניקיון, ביגוד וכד')
39. יפורטו סכומי הכסף המיועדים כתמורה לאם הנושאת בגין פיצוי על כאב וסבל, אי נוחות, הפסד השתכרות, נסיעות, ביגוד, עזרה בבית וטיפול בילדים וכד'. לפי מנגנון פרוגרסיבי ע"פ שבועות ההריון. זאת בנפרד מהכספים המיועדים להחזר הוצאות לביטוח חיים, ייעוץ רפואי, ייעוץ משפטי ויעוץ פסיכולוגי.

הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים

סכום התמורה יוצמד למדד המחירים לצרכן הידוע במועד החתימה על ההסכם והוא יהיה מדד הבסיס. במידה והמדד הידוע ביום התשלום בפועל נמוך ממדד הבסיס, לא יפחת סכום התמורה מהסכום הידוע ממדד הבסיס.

40. ההסכם יכלול הוראות המסדירות מקרים של הפרת ההסכם וכן הוראות בדבר מתן הודעה בדבר ההפרה ומתן אפשרות לתקנה.

41. **פיצוי עבור התערבויות יש לקבוע פיצוי כספי עבור כל התערבות טיפולית או פולשנית: החזרת עוברים (נסיון הפריה), היסטרוסקופיה, ניתוח קיסרי, הריון חוץ רחמי, תפר צווארי, צילום רחם, דילול עוברים, בדיקת מי שפיר. סיסי שליה התערבות כירורגית בגין הריון חוץ רחמי וכן לקבוע פיצוי כספי על לידת ילד נוסף מעבר לילד אחד.**

42. **יש לקבוע סכום פיצוי עבור הכנה להחזרה שלא בוצעה מסיבה שאינה תלויה באם הנושאת.**

43. יש לקבוע בהסכם הוראות לגבי חובת הורים מיועדים לשאת בהחזר התשלומים, על חשבונם, שיושת/הושתו על האם הנושאת בגין:

- תשלומים לאם הנושאת שיחויבו בתשלום מס, לרבות מס הכנסה ו/או תשלום מע"מ ו/או בגין שלילת זכות או הטבה במס הכנסה.

- תשלומים בגין אובדן הכנסה מתקבולי הביטוח הלאומי שהייתה מקבלת או בגין שלילת זכות או הטבה בביטוח הלאומי.

44. **יש להתייחס בהסכם למצב בו בטרם הסתיימו כל ניסיונות ההחזרה והרופא המטפל, סבור כי אין סיכוי להצלחת הטיפולים, תסתיים ההתקשרות בין הצדדים לאחר שהוצג מכתב מאת הרופא המטפל, המאשר כי אין סיכוי להצלחת הטיפולים. עם קבלת האישור יחתמו הצדדים על כתב שחרור הדדי.**

במצב שבו הפסקת הטיפולים קשורה בבעיה של ההורים המיועדים יש לקבוע סכום פיצוי לאם הנושאת.

היבט ביטוחי

45. על ההורים המיועדים לרכוש פוליסת ביטוח חיים + סיכונים עבור האם הנושאת לכל תקופת התהליך ועד 6 חודשים לאחר הלידה. הפוליסה תכלול את המרכיבים הבאים:

- ביטוח למקרה מוות מכל סיבה שהיא. (סכום מינימום 500.000 ₪)
- ביטוח למקרה אובדן כושר עבודה כולל שמירת הריון,
- ביטוח למקרי מחלות קשות.
- ביטוח למקרה נכות מתאונה. (סכום מינימום 400,000 ₪)

46. יש להסביר לאם הנושאת כי פוליסת הביטוח תקפה רק כאשר הנתונים הנמסרים על ידה בעת עריכת הפוליסה נכונים (עישון, שמירת הריון בעבר) וכי עליה להודיע לחברת הביטוח על כל שינוי משמעותי במצבה. (התחלה או הפסקת עבודה)

במידה ותמצא חברת ביטוח המוכנה לבטח נשים בהריון, שמכסה נזקי הריון ולידה, מתחייבים ההורים המיועדים לעבור לחברת ביטוח זו מיידית.

תנאי הפוליסה ומרכיביה וכן **תקופת האכשרה** יוסברו לאם הנושאת טרם חתימת ההסכם. הפוליסה תימסר לאם הנושאת ביום אישור ההסכם.

במקרה שחברת הביטוח תבטל את פוליסת הביטוח, ההורים המיועדים יבטחו את האם הנושאת בחברת ביטוח חלופית תוך 21 יום.

47. על ההורים המיועדים לכסות את התשלומים עד התחלת הפיצוי ע"י הביטוח, באם האם הנושאת עובדת יש להשלים את משכורתה ובאם אינה עובדת יש לקבוע סכום פיצוי עבור יום מנוחה אם נדרש לאחר החזרת עוברים לרחמה.

48. האם הנושאת תיקבע מי המוטבים בפוליסת הביטוח.

49. יש להסביר לאם הנושאת ולציין בהסכם כי היא מודעת לסיכונים הכרוכים בביצועו של ההסכם לרבות הסיכונים שאינם מכוסים על ידי הביטוח (כגון נזקים בעקבות ההריון והלידה או כל אירוע אחר שאינו מכוסה על ידי חברת הביטוח).

יש להסביר לאם הנושאת ולציין בהסכם כי היא מודעת לכך שההורים המיועדים לא יהיו אחראים כלפיה בגין הנזקים הנ"ל ככל שהם מילאו את חובתם לבטח אותה.

יש להביא לידיעת הצדדים ולציין בהסכם כי למרות האמור לעיל קיימת זכות לאם הנושאת לתבוע כל גורם בגין כל נזק או פגיעה שיגרמו לה במהלך ההתקשרות בהסכם נשיאת העוברים

הוועדה לאישור הסכמים לנשיאת עוברים

כספי הנאמנות:

50. הכספים המיועדים לתשלום עבור התהליך יופקדו בבנק בחשבון נאמנות ע"ש הנאמן - עבור ההורים המיועדים.
- הנאמן יהיה עו"ד או רואה חשבון המוסכם על הצדדים ואינו קרוב משפחה של מי מהצדדים.
  - הנאמן בחשבון הנאמנות ימציא מכתב בו יצוין כי התמורה הופקדה בבנק בחשבון נאמנות ע"ש הנאמן עבור ההורים המיועדים בגין הסכם שנחתם בינם לבין האם הנושאת (לציין את שם הבנק, סניף, מס' חשבון הנאמנות) לפיו הוא מתחייב להעביר את התשלומים לאם הנושאת כמפורט בהסכם.
  - הנאמן יאשר כי הוא נותן את הסכמתו לשמש כנאמן לאחר קריאת ההסכם והיותו מודע לתוכנו.
  - הנאמן יאשר כי הכספים שהופקדו בחשבון יושקעו בפיקדונות שקליים נושאי ריבית על פי הוראות הדין.
  - ההורים המיועדים יתנו לנאמן הוראות בכתב לעניין השקעות הכספים בחשבון הנאמנות שינוהל ע"י עו"ד או רואה חשבון, בכדי לשמור על ערכם וכן יתנו הוראות בקשר לפירות ההשקעה.
  - עותק מפתחת חשבון הנאמנות הנתמך במסמך בנקאי יוצג לוועדה ערב אישור ההסכם
  - יש לציין כי הנאמן ימשיך לשלם לאם הנושאת את התשלומים באם הם יעדרו מהארץ.
51. יתרת הכספים שיישארו בקרן הנאמנות יוחזרו להורים המיועדים 6 חודשים אחרי הלידה או אחרי הפסקת הריון או סיום ההסכם כאשר נכשלו כל ניסיונות ההפריה, למעט 9000 ₪ עבור הטיפול הפסיכולוגי והייעוץ המשפטי שיישארו בחשבון עד 6 חודשים לאחר הלידה או הפסקת ההיריון.
- בהסכמת הצדדים, אין מניעה שהסכומים שהופקדו עבור הייעוץ הפסיכולוגי והייעוץ המשפטי או יתרתם, יועברו לאם הנושאת מיד לאחר הלידה בכפוף לחתימתה על מסמך מתאים.

חתימת ההסכם:

52. ההסכם יחתם בפני חברי הוועדה ולאחר החתימה יקבלו הצדדים עותק מההסכם החתום ואישור להתחלת הטיפולים.

חתימת ההסכם תיעשה כאשר יוצגו בפני הוועדה:

- א) אישור על ביטוח חיים עבור האם הנושאת. הביטוח יכנס לתוקפו ערב החתימה על ההסכם. אישור תשלום ראשון עבור הפוליסה יוצג בפני הוועדה.
- ב) אישור מהנאמן על הפקדת התמורה עבור ההסכם בצרוף אישור ההפקדה בבנק.
- ג) שלושה עותקים של ההסכם הסופי לאחר הערות הוועדה.
- ד) אישור ב"כ ההורים המיועדים על הסברת ההסכם, הבנתו והסכמה לאמור בו.
- ה) אישור ב"כ האם הנושאת על הסברת ההסכם, הבנתו והסכמה לאמור בו.

במצבים בהם יש צורך בתרומת ביצית יש להוסיף את הסעיפים שלהלן:

53. באם ההפריות תבוצענה ע"י תרומת ביצית יש לציין:
- א. כי האם הנושאת מבינה ומסכימה להליך תרומת ביצית וקיבלה הסבר על כך מרופא.
  - ב. יש לציין בהגדרה כי החזרה היא של ביצית שנתקבלה מתרומה.
  - ג. אם החזרות תבוצענה בחו"ל יש לציין כי ההליכים יבוצעו במרפאה מאושרת מוכרת: מרפאה לרבות מחלקה מוכרת, בין בארץ ובין בחו"ל, בהתאם להגדרה בחוק הסכמים לנשיאת עוברים ובהתאם לחוזר מינהל הרפואה מחודש פברואר 2002 מס' 15/2002 תקנות בריאות העם (הפרייה חוץ גופית) תיקון התשס"א מיום: 18.12.01.
  - ד. באם האם הנושאת תיסע לחו"ל לצורך הפרייה יבטחו אותה ההורים בביטוח רפואי לכל תקופת נסיעתה המתוכננת. פוליסת הביטוח תכלול טיפולים רפואיים, אשפוז והטסה ארצה במקרה הצורך ואף במקרה של אירוע אשר אינו קשור לטיפולים נושא הסכם זה. פוליסת הביטוח במקרה של נסיעה לחו"ל תימסר לידי האם הנושאת או בא כוחה טרם הנסיעה.
  - ה. כל הוצאה אשר תידרש בקשר עם קיום החזרות בחו"ל, לרבות כלכלה, נסיעות, כולל הגעה לשדה התעופה, טיסות, העברות, מסי נמל ותשלומי חובה אחרים בגין הנסיעה והשהות בחו"ל – יחולו על ההורים המיועדים וישולמו על ידם.